25 Kasım 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.05
BAŞKAN: Hulusi AKAR (Kayseri)
BAŞKAN VEKİLİ: Refik ÖZEN (Bursa)
SÖZCÜ: Zuhal KARAKOÇ (Kahramanmaraş)
KÂTİP: Mehmet Ali ÇELEBİ (İzmir)
----- 0 -----

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Çoğunluğumuz var, dolayısıyla toplantıyı açıyoruz arkadaşlar; sağ olun, var olun.

Evet, geç de olsa yeni yasama yılının kutlu, uğurlu olmasını diliyoruz, hayırlı olmasını diliyoruz.

Komisyon olarak çalışmalarınızda hepinize başarılar diliyoruz efendim, sağ olun, var olun.

Burada çalışma ve değerlendirme konulu toplantımız, 9'uncu toplantımız bu daha önceki yaptıklarımızla beraber. Efendim, işte, konuşmayı, görüşmeyi, karşılıklı bilgi alışverişini amaçladığımız bir toplantı bu.

Sözlerimize devam etmeden önce, biliyorsunuz, üyelerimizden biri olan Zuhal Hanım maalesef çok ciddi bir trafik kazası geçirdi, şu anda hastanede. Kendilerine sağlık diliyoruz, şifa diliyoruz. Gittik, konuştuk, görüştük, herhangi bir ihtiyacı var mı diye arkadaşlarımız takip ediyorlar ama iş ciddi, inşallah en kısa zamanda sağlığına, sıhhatine kavuşur, şifayla taburcu olur.

Tabii, diğer taraftan Komisyonumuza katılımlar var. Sayın İlhan Kesici komisyonumuzca katıldılar. Ona da hoş geldiniz, diyoruz, kendisini tebrik ediyoruz. Kendilerinin bilgisinden, gücünden, kuvvetinden de bekliyoruz.

Maalesef, son bir ayda 2 kere helikopter kazası oldu, orada maalesef çok değerli silah arkadaşlarımız hayatlarını kaybetti, şehit oldular. Onlara Allah'tan rahmet diliyoruz ve bu kazanın son olmasını diliyoruz, temenni ediyoruz. Bu işin doğasında bu var maalesef. Allah anasını babasına, ailesine sabır versin, milletimizin başı sağ olsun, Silahlı Kuvvetlerimizin başı sağ olsun; göreve devam.

Ayrıca, tabii, aramızdan ayrılanları var. Efendim, Özgür Ceylan'ı biz orada devamlı görmek istiyoruz fakat maalesef partisi aldı onu oradan. Efendim, Mehmet Kamaş vardı benim hatırladığım ayrılanlardan. Başka kimler vardı?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Seyit Torun...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Seyit Torun vardı, Seyit Bey ayrıldı, Yalova'nın kahraman evladı.

Onur vardı, bizim, o da ayrıldı.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Yalova CHP'den devam ediyor, Tahsin Bey. Seyit Bey Ordu'dandı.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Pardon, pardon, karıştırdık biz efendim. Onların yaşları biraz yakındı.

Dolayısıyla onlar gayet güzel bir ahenk içinde çalışmalarını sürdürdüler, katkılarını sağladılar. Burada biraz şanslı olduğumuz nokta -Başkan olarak, heyet olarak, üyeler olacak- burada tartışılacak bir şey yok; devlet meselesi var, millet meselesi var, doğru olan neyse onu bulmak için gayret gösteriyoruz. Hatta, nitekim, daha önce de böyle kanunlar falan geldiğinde, ön toplantılar yaptığımızda -orada bizim grup başkanı arkadaşlarımızla beraber yaptığımızda- birçok maddeyi de orada muhalefetin eleştirisi doğrultusunda düzelttik, değerlendirdik, değiştirdik vesaire. Buna göre de Genel Kurulda gayet rahat bir çalışma ortamı sağlandı. Bundan sonra da bu şekilde inşallah devam edecek diyoruz.

Biz bu işe 14 Temmuz 2023'te başlamışız. Hatırlatmak bakımından söylüyorum. 14 Temmuz 2023'te yine böyle bir toplantı yaptık. O zaman da yine yanlış hatırlamıyorsam Özgür Ceylan, sağ olsun "Çok iyi bir başlangıç, biz daha önce de toplandı görmedik. Bize soruyorsunuz 'Ne yapıyoruz, ne ediyoruz?' diye dedi. Bundan dolayı çok memnun oldular ve bu bir anlamda bunun tekrarı, devamı. Yani bu yılbaşında, sene başında, yasama yılı başında geçen sene neler yaptık, bu sene neler yapmamız lazım; eksiğimiz ne yanlışımız ne, düzeltelim; gayretimiz, amacımız bu. Bunu da gerçekten bütün samimiyetimizle bunu ifade ediyoruz, her zaman söyledik, söylüyoruz: Burada yaptığımız şeyle bir kanun çıkıyor ve bu çıkan yasa 86 milyonu şu veya bu şekilde etkiliyor. Dolayısıyla, bunlar doğru olsun, zamanında olsun, yerindelik ilkesine uygun olsun, şartlarımıza uygun olsun, insanların hayatını kolaylaştırsın, güvenliğini, rahatını, refahını artırsın, insanları mutlu etsin yani amacımız, gayretimiz bu. Bunda buluşalım, birleşelim, buna göre ilerleyelim arkadaşlar. Bütün görüşlere de açık olduğumuzu, hiç önyargımızın olmadığını da defalarca söyledik, söylemeye devam ediyoruz.

Geçtiğimiz dönemde Silahlı Kuvvetlerin Personel Kanunu vardı, onun bazı maddelerinde değişiklikler vardı, bu kanun gerçekleşti. Siber Güvenlik Kanunu'nun tamamı buraya geldi ve teklif hazırlandı ve Genel Kurulda kanunlaştı. Uzman erbaş ve erlerimizin haklarıyla alakalı değişiklikler yapılan kanun vardı, o gerçekleşti. Önemli bir şey yani uzman erbaşlarımız "Daha başka ihtiyaçlarımız var." diyorlar ama bu zamanla, adım adım oluyor, bir anda hepsini gerçekleştirmek mümkün olmuyor. Bu şehit yakınları ve gazilerimizle alakalı çok teferruatlı bir çalışma yapıldı -çok teferruatlı- ortaya yanılmıyorsam 66 madde çıktı fakat içinde bulunduğumuz şartlar nedeniyle bunların tamamının kanunlaşması mümkün olmadı, bir kısmı kanunlaştı. Dileğimiz, temennimiz, gayretimiz, amacımız, niyetimiz bunun geri kalan bölümlerinin de yasalaşması için hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz arkadaşlar.

Araştırma komisyonu gibi çalışıyoruz, elimizden geldiğince, bütün kurum ve kuruluşlarla konuşmak suretiyle, sivil toplum örgütleriyle konuşmak suretiyle, parti gruplarıyla, sizlere konuşmak suretiyle 30 toplantı yapmışız bu manada, bütün ekiplerle, bütün kuruluşlarla. İşte, onlardan istifade etmeye çalışıyoruz, "Ben bilirim." yok, arkadaşlar, etrafımızdaki insanlar böyle derse kızıyoruz

yani "Bir konuşun, koordine edin, dinleyin, anlayın." diye. Meşhur bir hikâye var -kitaplarda yazar- medeni olan ile barbarlar arasında, Romalılar ile barbarlar arasındaki en önemli fark; barbarlar geliyor "Konuşturmayın, vurun." diyor, Romalılar geliyor, medeniler geliyor "Vurun ama önce bir dinleyin." diyor. Dolayısıyla önce bir dinleyelim.

Arkadaşlar, bunun dışında tabii, tam onu başaramadık, o bizim suçumuz; hani biz günlük olaylara dalıp, sadece günlük olaylarla meşgul olarak kendi entelektüel kapasitemizi geliştiremeyiz, dedik ki araya bir takım ilave bilgiler yani sizin zamanınız yok, vaktiniz yok, size faydalı olacak genel konularla alakalı... Nedir mesela? Rahmetli Profesör Hilmi Demir geldi, adam burada konferans verdi, sonra vefat etti. Nazarımız değdi, bir şey oldu; adam vefat etti çok genç yaşta. Geldi, bize İbrahim Anlaşmalarını anlattı, Orta Doğu'yu anlattı. Kafamızda zaten bildiğimiz şeyler varsa onlara bir çerçeve çizdi, akademik bir çerçeve çizdi. Daha sonra, memleketimizin yetiştirdiği bir Türk büyüğünün kardeşi olan Mehmet Berdibek, İran konusunu bize anlattı gayet güzel, teferruatlı bir şekilde -tabii, içselleştirmiş her şeyi- her soruya gayet güzel cevaplar vererek; tatminkâr bir şey oldu. İnşallah, önümüzdeki dönemde de artık işin zorluğuna falan bakmayacağız, biraz size eziyet edeceğiz yani bu parti çalışmalarını engellemek bakımından, saat 10.00'da, 11.00'de toplanıp, o arkadaşlarımızı davet edip... Çok güzel bilgiler var, yurt içinden, yurt dışından çeşitli konularla alakalı bilgiler var. Bunları bize yorumlayacak, anlatacak uzman arkadaşlarımızı davet edip onlardan istifade edeceğiz inşallah.

Burada tabii, en önemli konulardan biri şu arkadaşlar, bunu özellikle Uğur Bey için söylüyorum: 39 adet kanun dosyası var Komisyonda şu an, 39 adet Komisyonda dosya var. Bunlardan efendim, 3'ü sözleşmeli subay ve astsubayların kadroya alınması, 8 adedi sözleşmeli uzman erbaşlarla alakalı, bedelli askerlik sistemiyle alakalı Gülhane Askeri Akademisiyle alakalı ve diğer konularla alakalı bunlar var. Tabii, işte "Bunlar mevcut kanunlarla uyum sağlamıyor." diyorlar, "Mevcut kanunlar var." diyorlar. Bizim Komisyonumuz yapsın bunu, Komisyona geldi ama Komisyon yapamıyor bunu, yürüyemiyoruz. Mevcut kanunlarla ters düşmesi, çelişkili olması ve bir de Hükûmetin politikası. Hükûmetin politikası var. Dolayısıyla, o manada bunlar da burada, mevcutlarda devam ediyor, burada yapılacak bir durum kalmıyor.

Şimdi, burada fazla böyle formaliteye kaçmadan, samimi olarak, arkadaşlarımızın görüş ve önerilerini bekliyoruz. Bu konuda söz almak isteyen arkadaşlar buyursunlar, konuşalım, görüşelim, notumuzu alalım; elimizden geldiğince, gücümüz yettiğince, aklımız erdiğince, zaman nispetinde, imkânlar nispetinde bu istikameti yürümeye çalışalım. Burada bir kez daha söylüyorum: Benim Komisyon Başkanı olarak, arkadaşlarımın Komisyon üyesi olarak -bizim bu tarafta işte, iktidarın üyeleri- herhangi bir ön yargımızın olmadığını, ajandamızın olmadığını açıkça söylüyorum, böyle bir şey yok yani verdiğimiz karar yahut da alacağımız; öyle bir şey yok. Dolayısıyla, burada her şeyi açık, yeter ki ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olsun, faydalı olsun, bir şeyler yapalım çünkü günler çok çabuk geçiyor, aylar çok çabuk, yıllar çok çabuk geçiyor. İşte, 2023-2026; 2027 kapıda. "Ne yaptık?" dediğin zaman, geriye baktığın zaman kendi kendine, kimseye hesap vermek zorunda değilsin, verme, tamam, kendi kendine sor: "Ne yaptık?" Dediğimiz zaman, insan üzülüyor. Dolayısıyla, rahat olmamız bakımından sizin görüşlerinize, önerilerinize ihtiyacımız var, desteklerinize ihtiyacımız var.

Söz almak isteyenler, buyurun arkadaşlar.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Ben kısa bir girizgâh yapayım mı?

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sen en son, Divan en son; adettendir.

Cevheri Bey, ne diyorsunuz?

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) - Efendim, kısa bir bilgilendirme yapılırsa Refik Bey tarafından.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Refik Bey kendi görüşünü söyleyecek.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Hazır bir gündem var mı?

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Serbest, genel.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Serbest kürsü.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Buyurun.

KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Sayın Başkanım, ağustos ayında kabul ettiğimiz kanun teklifi, aslında yıllardır dile getirdiğimiz birçok hususun yer aldığı bir kanun teklifi oldu ve bu açıdan memnuniyetle karşıladık. Kabul olması, ciddi bir çoğunlukla Meclisten geçmesi önemliydi. Komisyon aşamasında ve Genel Kurulda bazı itirazlar yükselmiş olsa da oylamaya geldiğinde gördük ki bütün partiler kabul yönünde oy kullandı. Şimdi, o çalışmayı yaparken, öncesinde biliyoruz ki siz, özellikle Divan üyeleri çok ciddi bir araştırma sürecinden geçtiniz. O esnada oradaki 7-8 maddenin ötesinde, yaklaşık 30 madde daha vardı sizin hazırladığınız. Biz, o mevzuların, hususların da gündeme gelmesini, tekrar kanunlaşmasını, eksik kalan hususların tamamlanmasını dört gözle bekliyoruz.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Temennimiz, dileğimiz o.

KONUR ALP KOÇAK (Konya) - O konuda biz yine üstümüze ne düşerse her türlü desteği vermeye hazırız.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ olun, eksik olmayın. Teşekkür ederim.

Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Çok Değerli Komisyon üyeleri, ben de herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkanım, tabii, bizim dönem dönem bu yurt dışı vesair programlarımız olduğunda -ki önümüzdeki dönemde de olacak- biliyorsunuz, bu yurt dışı Türklerimizin geçmişte bazı ülkelerde o ülkenin vatandaşlığını alabilmek için tek vatandaşlık meselesiyle bizden vatandaşlıktan çıkıp oranın vatandaşlığını almış hemşehrilerimiz var. Sonrasında tabii, özellikle Almanya gibi bazı ülkeler çifte vatandaşlığı kabul ettiği için biz, tekrar bizden de vatandaşlık alabilmelerini arzu ediyoruz. Burada sizin çok iyi

bildiğiniz bir konu ama muhtemeldir ki bizim bu kadar iyi bilmediğimiz ve bize de sorulduğunda bir şeyler söylememiz gereken bir mesele olduğu için soruyorum. Şimdi, haklı olarak bizim onlara verdiğimiz bir mavi kart var devlet olarak ve burada her türlü meselelerini çözüyorlar. Dönüşle ilgili, vatandaşlık aldıklarında askerlikle ilgili bir takım sorunlar yaşıyorlar ve orada ödeyecekleri rakamının yüksekliği nedeniyle de bizim arzu ettiğimiz kadar tekrar vatandaşlığa gelme noktasında sıkıntılar yaşanıyor. Zannediyorum geçmişte biraz söz de verilmiş, özellikle mütekabiliyet konusunda söz verilmiş yani burada askerlik yapanların, başka ülkede yapanların Türkiye'de karşılık...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Evet, bu söz verme konusu çok tehlikeli.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Seçimlerden önce buna benzer bir takım sözler...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Efendim?

AYHAN SALMAN (Bursa) - Yani geçmişte buna benzer şeyler yapılmış. Tabii, onların meselesini aslında o da çözmüyor, onlar daha makul koşullarda bir ücretle bu işi yapmak istiyorlar. Tabii, biz orada devlet olarak tekrar vatandaşlık noktasında... Orada yaklaşık 500-600 bin kişi var, bunların 50-60 bini vatandaşlığa gelmişler, geri kalanı da aşağı yukarı bu sebeplerden dolayı "Nasıl olsa biz orada mülk alabiliyoruz, bütün koşullardan da istifade edebiliyoruz." gibi... Yani orta, uzun vadede vatandaşlık aidiyeti açısından oradaki üçüncü, dördüncü jenerasyonda bir miktar dille ilgili, vatandaşlıkla ilgili zaten çok istenen, arzu edilen standartlarda olmayan... Böyle bir şekilde, en azından vatandaşlık aidiyeti açısından böyle bir kolaylık beklentileri var. Hani, bu konuda tabii, bizim Millî Savunma Komisyonu olarak belki... Özellikle sizin de geçmiş dönemlerde Bakanlığınız nedeniyle çok iyi bildiğiniz konular tabii ki, ben de en azından belki hem tekrar gündeme getirmek açısından...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - İyi oldu, sağ ol. Mevzuyu açtın, iyi oldu.

AYHAN SALMAN (Bursa) - ...hem de bir miktar da bilgilenmek, bize de sorduklarında cevap vermek açısından size iletmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - İyi oldu, sağ ol, var ol.

Hem sizin için Ayhancığım, hem de bütün üye arkadaşlarım için çünkü herkes bununla karşılaşabilir, son zamanlarda çok karşılaşmaya başladılar; biz de yurt dışına gittiğimiz zaman birçok yerde böyle şey oluyor. Bir de şunu söyleyeyim ben: Yurt dışındaki 100 kişilik, 500 kişilik, bin kişilik salonlarda bunları aynen söyledim yani orada başka, burada başka değil; açık ve net söyledim; dedim ki: "Hayır." Tersten başlıyorum, hayır. Şimdi, 2019'da bir kanun çıkarıldı, o zamana kadarki durum neydi, onu bir kere iyice kavramamız lazım. O zamana kadar, bedeli çıkacak mı, vallahi herkes bunu soruyordu. Şimdi, bazı iş adamları falan filan, böyle kaçak çocuklar var, iş yapanlar var, uçağa falan binemiyorlar, kaçak durumunu düşmüşler "Bedelliyi bekliyorum." diyorlar. Efendim, yurt dışındakiler "Dövizli çıkacak mı?" Dolayısıyla, bedelli bir tarafta, dövizli bir tarafta; çıkacak mı, buna karar verilecek.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Yurt dışındakiler için hep dövizli askerlik uygulaması vardı zaten.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yok, farklıydı fiyatlar filan, dur şimdi.

Ondan sonra "Kaç lira olacak?" Tamam mı? Buna başlanıyor filan. Dedik ki: Bu böyle olmaz; birincisi.

İkincisi: Askerlik on iki ay, dediler ki: "Bu çok uzun, bunu azaltın." Problemleri söylüyorum. Bu problemlerin hepsini bir şekilde 2019 senesinin Haziran ayında Allah'a şükür, bütün üniversiteler dâhil, ilgili sivil toplum kuruluşları dâhil, bakanlıklar dâhil konuşarak... Çünkü neden? Şimdi, bedelli dediniz, herkes bedelliye gitmek istiyor, ne yapacağız, askerliği kim yapacak? Dolayısıyla, orada bu bedelli konusuna gelindiğinde, fiyatı belirlerken, ücreti belirlerken, miktarı belirlerken... Bir de bu şimdi bir gün 3 bin dolar oluyor, bir gün 5 bin dolar oluyor, bir gün iniyor, bir gün çıkıyor; efendim, yurt içindeki 20 bin lira, yurt dışındaki 3 bin dolar, 5 bin dolar. Efendim, "Yurt içindeki fazla." "Orası fazla oldu, burası az oldu." Diyor ki buradaki: "Ben zaten zar zor maaş alıyorum, oradaki dövizle yaşıyor; o çok versin." Yurt dışındaki diyor ki: "Ben burada zor şartlarda yaşıyorum, annesinin babasının yanında çalışıyor." Dolayısıyla, bunların hepsinin ortalaması söz konusu. Bunların hepsi konuşuldu, görüşüldü. Bu, birincisi.

İkincisi de bu miktar neye göre belirlenecek? Her gün değişiyor bu, fiyatlar değişiyor, bizim enflasyon vesaire falan filan, 50 bin diyorsun, çok ucuz oluyor, 5 bin, 10 bin dolar diyorsun... Bunun üzerine biz orada o günkü şartlarda, 2019 şartlarında 6 asteğmen maaşı... Şimdi, asteğmen maaşı neye göre belirleniyor? Bütün şartlara göre belirleniyor. İşte, memleketin ekonomik şartları, enflasyonu, hayat pahalılığı vesaire falan; bunun 6 katı dedik. Ondan sonra, bu, 6 katı çıktı, bu sefer orada biz bir hata yaptık, işte, dövizli mi, dövizsiz mi falan filan dedik ve "1 ocakta ve 1 temmuzda dövize göre" dedik, orada bir hata yaptık, bunu değiştirdik; dedik ki: "Yurt dışındakiler ile yurt içindekilerin -dövizle falan- hiçbir farkı yok. Senin avantajın var yurt içinde, dezavantajların var, benim yurt dışında avantajlarım var, dezavantajlarım var; dolasıyla, bu eşit, ikisi aynı miktar olsun, 6 asteğmen maaşı." Yurt dışındaki arkadaşımız da kardeşimiz de ödemek için konsolosluğa gittiğinde, işte bankaya gittiğinde o günkü döviz neyse ondan alsın...

Efendim, bir de şimdi burada -biraz önce söyledim de onu hızlı geçtik- biz bunu öyle konuştuk ki -miktar olarak 6 asteğmen maaşı daha sonra ortaya çıktı- efendim, adam başı o günkü şartlara göre 100 bin lira diyelim, bugünkü şartlara göre 1 milyon diyelim, kimse gelmez o zaman, bedelliye gelemez kimse, herkes kaçmaya devam eder. Efendim, buna bugünkü şartlara göre 50 bin lira diyelim, herkes gelir o zaman, asker kalmaz. Peki, bunun ortalaması ne? Biz öyle bir şey istiyoruz ki o günkü sevk edilecek olan kaynaktaki asker sayısının yarısı bedelli olsun, yarısı askere gelsin; temennimiz bu. Birincisi bu.

İkincisi de biz devlete yük olmayalım -ha, askerliği de altı aya indirdik bir daha bir daha tartışma olmasın diye- bu altı ay askerlik yapacakların da kılığını, kıyafetini, parasını pulunu bütçeye yük olmadan bu aldığımız dövizden ve bedelliden ödeyelim diye

düşünüldü ve dolayısıyla, bir kurgu kuruldu, bunun şimdi bir tarafını bozarsan her tarafı bozulur. Şimdi, toplumda iletişim çok güçlü, şimdi dövize göre bir şey indiği zaman buradaki bedelli başlayacak, bedellide bir şey oldu, bilmem ne olacak; dolayısıyla, sistem bozulacak. Onun için, biz diyoruz ki bu arkadaşlara: Bunu bir şekilde yürüteceğiz, birincisi bu.

İkincisi de şimdi işin gayriresmî tarafına geliyoruz -gayriresmî de değil- diyoruz ki: Ya, konuşulurken orada çeşitli dernekler var, çeşitli kurum ve kuruluşlar var, çeşitli gruplar var; insanlarla karşılaşıyoruz işte, toplantılar yapılıyor, bilmem ne oluyor filan büyükelçilikte, konsoloslukta vesaire, bu arkadaşlarla konuştuğumuzda bazıları şiddetle ama şiddetli diyor ki: "Paşam çok yanlış yaptınız." Niye? "En az üç ay gitmeleri lazım. Adam yurt dışında zehirleniyor, ne vatan kalıyor ne millet kalıyor." diyor. "En az bir ay gitmesi lazım." diyor. İşte, bizim en önemli özelliğimiz ne? Askerlikte biri Edirne'den geliyor, biri Van'dan geliyor, herkes orada. Efendim, işte, adam üniversite okumuş yurt dışında, öbürü okumamış; yan yana bilmem ne oluyor falan. Dolayısıyla, orada bir hercümerç oluyor. "Bayrak" diyor, "sancak" diyor, "askerlik" diyor, "esas duruş" diyor, "açlık" diyor, "tokluk" diyor, "yürüyüş" diyor, "yorgunluk" diyor vesaire; vatan millet meselesi diyoruz ve burada şiddetli şeyler var. Ben bunun üzerine ne yaptım? Dedim ki: "Bir dakika, siz bunu söylersiniz, yarın unutursunuz, sizin sesi teybe alacağım; itiraz ederseniz bak gösteririm." Adı soyadı belli insanların. Dolayısıyla, birinci bölüm bu.

İkinci bölüm, genel bir bölüm; arkadaşlar, gerçekten çocuk korkutma değil, şimdi, biz bundan iki sene önce falan söyledik "Üçüncü dünya savaşı geliyor." diye, o zaman biraz ses getirdi "Atıyorsun, tutuyorsun..." falan filan. Şimdi, ben televizyonda falan görüyorum, herkes söylüyor, işte "Artık üçüncü dünya savaşının ayak sesleri geliyor." "Pasif yatırım hazırlıkları başladı." filan yani ne olacağımız belli değil, o bakımdan, bizim buradaki nüfusumuzun da şu veya bu şekilde... Şimdi, olmadık şeyler var, Avrupa'daki çeşitli ülkeler de -yanlış bir şey söylemeyelim- yeniden zorunlu askerliğe başladılar, onun tartışmaları yapılıyor. Hele hele Almanya sanki yarın Ruslar taciz edecekmiş gibi çalışıyor. Dolayısıyla, bizim içinde bulunduğumuz ortamda da bizim güçlü kuvvetli olmamız lazım. Hani hep derler ya "Türk'ün Türk'ten başka dostu yok." diye bunun hakikaten kabul edin yani yarın bir gün ne olacağı belli değil. Bak, hâlâ Avrupa Birliğinin resmî dokümanlarında Türkiye tehdit olarak gösteriliyor, "tehdit" diyor Avrupa Birliği. Dolayısıyla, yarın bir gün başımıza bir iş geldiğinde bize kim yardım edecek ya? Bizim gücümüz kuvvetimiz, kendimiz. O bakımdan, bizim buradaki gençlerimizin bir şekilde -olmaz inşallah ama olabileceğine göre- en azından zihnen... Diyorlar ki: "Efendim, üç ayda ne öğreneceksin?" Ya, üç ayda fikir var, nosyon var, formasyon var, bir kafa var, bir problem var. Yani sen şimdi, mesela benim bilmediğim bir şehir, oraya bir gün gitsen ne anlayacaksın ama bir fikrin oluyor; dağdan tepeden bakıyorsun, o şehir böyle diyorsun, o köy böyle diyorsun, o dağ böyle diyorsun. O manada, bu ortamın, iklimin tanınması, bilinmesi bakımından buraya gelmeleri dahi... Bunun üzerine bu kanunu hazırlarken dediler ki: "Okulları var, iş yerlerinde olanlar var, bunlar izin alamazlar, edemezler..." vesaire falan bunun üzerine biz internet üzerinden onlara bir kurs gibi, bir ders gibi birtakım nazari bilgiler koyduk "Şunları, şunları, şunları çalışın." dedik, onlar onları çalıştılar, öğrendiler vesaire.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Sayın Başkanım, benim burada özellikle söylemek istediğim şu: Alman vatandaşı olmuş ve Türk vatandaşlığına geçtiğinde böyle bir zorunluluk gündeme geldiği için... Eğer bizim vatandaşlığımıza tekrar geçmezlerse zaten böyle bir müeyyideleri yok.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ona geleceğim.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Ve temel olarak da bu endişe yüzünden geçmeme...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Tamam, ona geleceğim.

Şimdi, bizim oradaki ilgili arkadaşlarımız -partili, partisiz bu konuda çalışan arkadaşlarımız- diyorlar ki: "Eğer, biz bu arkadaşlarımıza bu imkânı vermezsek yani bunların askerlik yapmamasını sağlamazsak ya da o parayı yok etmezsek, bilmem ne yapmazsak bunlar vatandaştan çıkıyor."

AYHAN SALMAN (Bursa) - Girmiyor yani. "Çıkma" diye bir şey yok ama girebilecekken tekrar girmiyor.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - "Çıkanlar da var." diyorlar onlar, bir de "Girmiyorlar." diyorlar. Ben de diyorum ki... Şimdi, konsoloslukları aradım ben tek tek, oturdum telefonun başına. "Almanya'da, Fransa'da herhangi bir anormal giriş çıkış yok." dediler. Yanımda sen var mıydın? Kim vardı yanımda? Konuştuk birileriyle. Şu anda anormal giriş ve çıkış... Her şey normal; birincisi bu.

İkincisi, bizim tezimiz şu: Bu oradaki, işte dedim ya 100 kişilik, 500 kişilik, bin kişilik, efendime söyleyeyim, o iftar miftar, yemeklerde falan, oradaki arkadaşlarımıza, vatandaşlara söylediğim şey... Ondan sonra geldi zaten, takdirleriyle "Haklısın." falan filan dedi. Ya, arkadaşlar dedim, bir şeye üye olmak için, bir golf kulübüne üye olmak için 5 bin dolar, 20 bin dolar, bir tenis kulübüne üye olmak için 5 bin dolar, 20 bin dolar yahut da euro neyse, para veriyorsunuz. Siz, Türkiye Cumhuriyeti devletine üye oluyorsunuz. Ya, sen o zaman vergi vermezsin, askerlik yapmazsın "Ben Türk'üm." Ne? "Vallahi Türkiye'nin bütün imkânlarından yararlanacağım." Yok öyle bir şey dedim, yok öyle bir şey; benim samimi kanaatim bu. Sen diyorsun ki: "Ben Türkiye vatandaşı olarak her şeyden yararlanayım, her şeyi yapayım, edeyim ama ben vergi vermeyeyim, ben askerlik yapmayayım." Böyle bir şey yok. Bu, bir.

İkinci husus: "Tamam, anlaşalım." dedik. Nasıl anlaşacağız? Efendim, burada şimdi orada, Almanya'da askerlik yapanlar var, bilmem, işte, Danimarka'da askerlik yapanlar var. Efendim "Bunun askerliğini oraya sayın." diyorlar. Tamam, sayalım. Peki, o zaman Danimarka da Almanya da bizimkini saysın, mütekabiliyet; olur veya olmaz, bak, kâğıt üzerinde. O yüzden, Dışişlerinin konusu... Bu şimdi, en son geldi bu "Olabilir." falan filan, işte, bize kadar geldi fakat bu sefer de Dışişleri itiraz etti, ya, biz de Dışişlerine katılıyoruz. E, sen şimdi... Ya, ikide bir diyoruz ya "Muz cumhuriyeti mi burası?" Dolayısıyla bizim "mütekabiliyet" diye bir şeyimiz var. Dolayısıyla, bu olay böyle. Bizim şimdi meselemiz, benim anladığım şey şu: Milletvekilleri olarak, efendime söyleyeyim -

muhalefet, iktidar, kim varsa- akademisyenler olarak bunu gidip izah edeceğiz çünkü ben bunun etkili olduğunu gördüm. Orada, inanın, bakın, zorlama yok, herkes serbest adam işte, oraya gelmişler, tanıdığım bildiğim değil; biz orada konuşmayı yaptıktan sonra... Çünkü herkes böyle mırın kırın edince adamların kafa karışıyor. Biz dirayetle vesaire, hiç dedim, taraf... Dedim, kardeşim, o zaman sizin bana yararınız ne? Sizin yararınız ne bana? Ya, o insan askere geliyor, peki, bu sefer insanlar itiraz ediyor "E, kardeşim, ben niye askerlik yapıyorum?" "E, kardeşim, sen askerlik yapıyorsun ama o da para veriyor." diyoruz. "Ha, tamam, peki." diyor. Şimdi, para verme, askerlik yapma fakat "Ben, Türk vatandaşıyım, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım." Dolayısıyla, bizim buna ikna etmemiz lazım, anlatmamız lazım, izah etmemiz lazım, konuşmamız lazım, görüşmemiz lazım. Tabii, bunu bizden çok da orada onlarla beraber yaşayan o STK'lerdeki arkadaşlarımızın, oradaki, efendime söyleyeyim, büyükelçi, konsolos kim varsa bunların, böyle samimi, sohbet şeklinde, böyle böyle... Sidik yarışı değil, affedersiniz fakat konuşmak lazım, izah etmek lazım. Ve benim inandığım, kanaatim, efendime söyleyeyim, doğru olduğunu zannettiğim şey de bu.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Ben son birkaç cümle ilave etmek istiyorum.

Tabii, geçmişte bizim oradaki Türk vatandaşlarımıza Almanya vatandaşlık vermeye kalktığında biz devlet olarak şunu demişiz... Yani "Tek bize geçerseniz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkmanız gerekiyor." denmiş. Biz de devlet olarak "Çıkabilirsiniz. Biz size birer mavi kart vereceğiz, bu mavi kartla siz Türkiye'de bir Türk vatandaşı gibi bütün işlemlerinizi, gayrimenkul almanızı, burada oturum yapmanızı, mirası vesaire, hepsini yapabiliyorsunuz, sadece bizden çıkabilirsiniz." demişiz. Ve bizim de teşvikimizle birçok yurt dışında Alman vatandaşlığını alabilecek arkadaşlar o vatandaşlığı almışlar. Yeni, birkaç yıldır da üç beş yıldır da hem Alman vatandaşlığı hem de çifte vatandaşlığı da Almanya kabul ettiğinde bir miktar hani millî, manevi şeylere hassasiyeti olanların "Ya, biz gene Türk vatandaşlığımızı da alalım." gibi bir şeyi olmuş. Şimdi, karşılarında da böyle şey olunca bir kısmı "O zaman almayalım, devam edelim, zaten Türk'üz, zaten Türkiye'de gayrimenkul edinebiliyoruz, zaten Türkiye'deki devletin imkânlarından yarar..." Bir tek oy kullanmanın haricinde hiçbir ilave artısı, eksisi yok. Dolayısıyla, hani şöyle buradaki temel bakış açıları onların da: Hani, 500 bin kişinin, atıyorum, 50 bini vatandaşlık olacak ve 50 bin kişi para yatıracağına belki daha makul koşullarda olsa 200, 300, 500 bin kişi tekrar bu vatandaşlığı alırsa devletin elde edeceği total gelirin de daha fazla olacağı ümit ediliyor ve ayrıca da hani oradaki genç jenerasyonun da bir şekilde vatandaşlık illiyetini, aidiyetini tekrar kurgulamasında bizim oradaki şeyimizin...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ayhancığım, şimdi...

AYHAN SALMAN (Bursa) - Ben hani oradaki bakış açısı olarak...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Görüşler farklı olabilir.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Benim de aklıma hani makul gelen kısımları izah etmek istedim.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Tamam, bu öyle sana makul gelebilir fakat işte yazıldı, çalışıldı, aşıldı, bu noktaya gelindi, durum bu, bir.

İkincisi de bu geçen sene de askerlik yaptılar, dolayısıyla "Askerlik yapanlar burada muaf olsun, karşılığı kabul edilsin." dediler, o zaman da mütekabiliyet çıktı.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Orada çok normal işte.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Hah, dolayısıyla o noktadayız şimdi. Efendim, takip ediyoruz, hayırlı olur inşallah.

Evet, arkadaşlar, buyurun.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Başkanım, Konya'da da tabii yurt dışında çok hemşehrimiz var, bu yazın da çok gündeme geldi, bu ücretle ilgili talepleri şu oldu: Ücret konusunda sıkıntı yok ama teknik olarak mümkünse taksitlendirilebilir mi, iki taksit, üç taksit?

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Oluyor herhâlde ya.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Benim bildiğim olmuyor Başkanım.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yok, yok, yok, oluyor ya, oluyor herhâlde.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Onlar öyle ifade ettiler.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Oluyor, oluyor.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Onu şey yapalım çünkü yani Avrupa'da da...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Oluyor, taksiti soralım, taksit oluyor herhâlde...

REFİK ÖZEN (Bursa) - Banka taksiti...

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Banka, tamam, kredi çekerse banka taksiti oluyor ama kendisi üzerinden şey yapılamıyor.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bir şey oluyor.

Yani, burada, şimdi, tabii o gündemdeki bir konu, çalışılıyor, görüşülüyor, bu bizim görüşümüz. Tabii, bu, o ilgili bakanlıktan, ilgili kurumlar ve kuruluşlar, Hükûmetin kararı, Cumhurbaşkanımızın direktifi ne olur, nasıl olur; ona göre şekillenir fakat bizim görüşümüz budur, her yerde bunu söyledik, söylemeye devam ediyoruz. Çünkü öbür türlü eğer bu şeyi bir bozarsanız, çatıyı bozarsanız, dengeyi bozarsanız oradan, buradan derken bu sefer, işte, yasa, efendime söyleyeyim, çok böyle bölük pörçük olmaya başlıyor, bu sefer uyumsuzluk başlıyor, bu sefer sıkılmaya başlıyor. Çünkü bu 2019'da, bu üniversiteler dâhil, kurumlar ve kuruluşlar da dâhil herkes fikrini söyledi ve ortalaması alındı, biraz oraya çek, biraz buraya çek, biraz buraya çek derken ortalaması alındı. Efendim, insanımızın bir şekilde, şu veya bu şekilde askerlik nosyonu, askerlik formasyonu, askerlik bilgisi, askerlik düşüncesi; ya,

bir şeyi olsun. Askerlikten maksat şu: Savunma, vatan millet, bayrak sancak, savunma, güvenlik güdüsü olsun; düşüncemiz bu, kanaatimiz bu. Hayırlısı olsun.

Evet, başka arkadaşlar... Buyurun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Başkanım...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Tabii, tabii, buyur.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Bakan, Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında 4 kişi katılacaktık, bugün aynı saatte parti meclisi var.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Kusura bakmayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Estağfurullah.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - O, bizim hatamız oldu.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Yok, bu sonra gelişti efendim, sizin değil.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Kusura bakmayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sizinki daha önceden belli olmuştu. Ben ama müsaade aldım, dedim buraya katılayım, saygısızlık olmasın Komisyona karşı.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Bu arada Özgür ayrılınca Komisyon sözcülüğünü de bana verdiler, o anlamda da yazışmalarda, bizimle alakalı yapılacak bir şey varsa arkadaşlar benim üzerimden yürütürlerse memnun olurum Sayın Bakanım.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Tamam, ilgileniriz inşallah.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sözlerimin dışında, dün üzücü bir olay oldu, helikopterimiz düştü.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Maalesef.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - 5 şehidimiz var, hepsine Allah'tan rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Amin.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Hepimiz çok üzüntülüyüz.

Ben geçen on beş gün önce filan da şeydeydim... Benim eşim Aydınlı, Egeli. Bu İran'dan atılan ateş sonucu şehit olan bir çocuğumuz var. İran'dan atıldığı söyleniyor, tam belli de değil şey. Ailesine gittim, Milli Savunma Komisyonu adına geldim dedim.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Eksik olmayın, sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Hepinizin selamlarını ilettim.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Yani, burada laf olsun diye demiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yok, sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sizin adınıza, hepinizin adına dedim ki...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Babası da çok memnun oldu. Hatta, bana ayrılıyorken de dedi ki: "Yani, bu olayın aydınlatılmasıyla alakalı..." Hiç merak etmeyin, gerekli bilgiler verilecektir size dedik. Ben de Komisyonda yaptığım konuşmada, Plan ve Bütçede Sayın Bakana bu durumu arz ettim, Sayın Bakanım dedim, aileler iki satırlık kısa açıklamalarla dedim yani yapıyorsunuz anlamında diye demiyorum, ayrıntılı açıklamalar yaparsanız bu konuda daha memnun olurlar diye düşünüyorum. Sayın Bakan da hassasiyet göstereceklerini söyledi.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bize de ne düşüyorsa yani Komisyon olarak kişi olarak biz hazırız yani yapalım, görüşelim, konuşalım.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Aydın Çine'deydi o şey yani yolunuz düşerse... Çok gariban bir aile, gittim, bizzat ziyaret ettim. Babasıyla da epey oturdum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Allah sabır versin.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Bir de bunun dışında, efendim, bu tabii, burası bir... Önce teşekkür ediyorum. Yani, bizim alışık olmadığımız bir tarz, bu şekildeki bir değerlendirme toplantısı. Ben çünkü uzun yıllardır... On yedinci yıla giriyorum arkadaşlar Parlamentoda.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Maşallah.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Uzun yıllardır buradayım. Yani, böyle bir gündemle... Çok kolay bir gündem değil yani genelde şey olur, işte, ya kanun görüşmesi olur ya başka türlü olabilir, bu anlamda da çok önemli. Sayın Bakan da ifade etti, bu Milli Savunma Komisyonunun... Ben de hep derim, bunun muhalefeti, iktidarı yoktur.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yaşayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Bizim için değerlerimiz... Yani, konuşmalarımda da beni tanıyanlar bilir, kimseyi incitmeden...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ olun, sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Ülkemizin bütünlüğü açısından üzerimize düşen ne varsa onları yapmaya çalışıyoruz ki en son benim de katıldığım Finlandiya gezisi gördüklerimizle -Sayın Bakana da burada huzurlarınızda teşekkür ediyorum- çok güzel bir geziydi. Yani arkadaşlarımız Divanda da vardılar, o anlamda da güzel şeyler yaptık. Sayın Bakanım, bu er gaziler açısından bir...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ama Finlandiyalılar memnun olmadılar İstanbul'dan.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Biliyorum, biliyorum efendim. Siz orada... Özel tabii, onu bunu burada konuşmayayım, "off the record" o.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yok.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Bu er gaziler ve yakınları bu eylemlerini yapıyorken Oktay Saral'ın -benim de yakın dostumdur- sözüyle eylemlerini sona erdirdiler. Onlar bir beklenti içindeler Sayın Bakanım, sizleri incitmeden diyorum. Yani onları takip ettiğinizden eminim, zaten onlara da öyle söyledim; Komisyon bu konuda hassas. O konudaki düşünceleriniz, tavırlarınız çok önemli.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ben şöyle söyleyeyim, madem içinde... 17 Aralık 2026'da Millî Savunma Komisyonu olarak Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızın, Numan Kurtulmuş'un himayesinde bütün dernek ve vakıfları, temsilcileri, şehit ailesi ve gazileri buraya davet ediyoruz, yemekli bir toplantı yapıyoruz; malumat, 17 Aralık.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - 17 Aralık, güzel.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Plan ve Bütçenin olduğu dönemde.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Şimdi, efendim, ona teşekkür ediyorum.

Bir de şeyi söyleyeceğim bir hatırlatma babında. Bu Plan ve Bütçede de söyledim; Mekke Savunma Antlaşması'nın aslında Millî Savunma Komisyonunda görüşülmesi gerekiyordu. Bu konuda bir şey demeyin yani bizde, hukukta bir laf vardır, ben sadece tefhim ediyorum size; yorum yapmanızı da istemiyorum, tefhim ediyorum. Adı Ortak Savunma Anlaşması, bunu gitti, başka komisyon konuştu, İçişleri... Aslında asli komisyon bizim burasıydı. "Bu niye böyle oldu?" falan diye demiyorum. İnşallah böyle bir şey geldiği zaman bir daha tekerrür etmez diye, gayet iyi niyetle, kimseyi incitmeden, kimseyi üzmeden, görüşümün bir hukukçu olarak... Bu yasanın burada konuşulması gerekiyordu. Ha, burada konuşulursa ne olurdu? Buradan da geçerdi bu iş, herhangi bir sıkıntı olmazdı ama uzun yıllar ben hem Anayasa Komisyonunda hem Adalet Komisyonunda görev yaptım, bu Komisyonun asli göreviydi diye düşünüyorum. O konuda sizin de düşüncenizin az çok ne olduğunu biliyorum yani tahmin ediyorum iç dünyanızı ama öyle oldu. İnşallah, bir daha o şekilde şey olmaz.

Bir de efendim, ben yurt dışı şeyleri çıkarttım buraya gelince yani ilk oturduğum yerde. İlk gelir gelmez dedim bana bir şey yurt dışı görevlendirmelerinin... Bizimkilerle alakalı kim nereye gitmiş diye çıkardım. Orada da derin bir hassasiyet içinde, eşitlik ilkesi çerçevesinde yeni dönemde bunları yapacağım yani onu bilin, hukukçu olduğumuz için yani kimsenin hakkını yemeyelim, yanlış da yapmayalım diye...

Bir de şeylerde, şu... Demin de HAVELSAN'ın önünden geçtim hatta yanımda da iki dostum vardı, "Bak, buraları gezdik, gördük." diye... Elektronik sanayisi şeylerini görmeden olmuyor. Yani burada kim ne anlatırsa anlatsın -yerinde görünce, o güzel şeyleri görünce- ancak yerinde görülebiliyor. O şeylerin gezmediğimiz yer kalmadığını zannediyorum yani Millî Savunma Komisyonu bu konuda...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Var var, bazı yerler daha var.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Varsa o konuda da Değerli Bakanım, siz gerekli şeyi yaparsanız...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - O gezilerden bahsetmedik, çok doğru, isabetli açtınız mevzuyu.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Bir de bu gezilerin ben turistik olmadığını burada gördüm.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yaşayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Şöyle söyleyeyim; -komisyonun adını demeyeyim de- ben komisyondan çıktım, baktım ki o komisyon turistik geziye dönmüş yani artık işlevini yitirmiş, sadece gezmeye gitmeye gelinen yer... Ayrıldım o komisyondan. Burada bunun böyle olmadığını gördüm, o anlamda da sizlere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ olun.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Çalışmalarda da dediğim gibi üzerimize düşen ne varsa hem şahsımız adına hem partimiz adına ne gerekiyorsa gerekeni yapacağız diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Eksik olmayın, sağ olun.

Çok teşekkür ederim, mevzuyu açtınız. Onu bir kez daha dikkatlerinize sunmak istiyorum. Evet, gezmeden görmeden bu işler olmuyor arkadaşlarım. Bu Savunma Sanayi Başkanlığıyla, bazı illerle, ilçelerle, bazı fabrikalarla -neresi mesela, Gebze'yle falan- temaslarımızı sürdürüyoruz. Bir fırsat bulamadık, şartlar işte... Bugün yarın derken su gibi akıp geçiyor günler. E, bir de şimdi bu Meclis çalışmaları, salı, çarşamba, perşembeye sıkışıyor; diğer günler arkadaşlarımız illerinde veyahut da diğer başka parti görevleri vesaire... Dolayısıyla işte, Refik Bey, Mehmet Ali Bey, efendim, sizlerin katkılarıyla bunu artık biz sıkı bir şekilde planlayıp programlayıp... Çünkü oradaki insanlar da oradaki kurum ve kuruluşlar da zaten onlar da ev sahipliği yapmaya çok hazırlar, istekliler "Gelin, anlatalım." diyorlar. Daha önce bir gittik geldik savunma sanayisine, eksiklerimiz orada gideceğimiz yerler var. Bunları da inşallah planlayacağız ve gidip göreceğiz şehirlerde, illerde, ilçelerde. Sadece şey değil yani, ille de böyle hani silah, araç gereç olması gerekmez mesela. İşte, Ayhan Bey, efendim, götürsün bizi, biraz iskender yedirsin; TOGG'a gidelim mesela, TOGG'u görelim.

Fabrikada, orada ne oluyor? Çok güzel bir şey var orada, enteresan bir şeyler var. Eskiden orada bizim demir çelik fabrikaları falan vardı, onlara falan götürürlerdi bizi askerlikte talebeyken; Hasçelik, Arçelik falan vardı, bir şeyler vardı. E, dolayısıyla yani bizim ülke ne yapıyor, millet ne yapıyor; bir de hani background olması bakımından... Hani basıncıların bir şeyi var ya "background bilgisi" diye. Onları bir görüp, efendim, onlara göre karar vermek, onlara göre çalışmak önemli.

Evet, burada, şimdi, bazılarınız görüyor, bazı üyelerimiz görmüyor. Onu doğru mu yapıyoruz, yanlış mı yapıyoruz; bu yurt dışı, yurt içi gezileri olduğunda, bu çalışmaya dair bunların tutanakları mutlaka çıkıyor, bütün hepsinin tutanakları çıkıyor. Hatta geçenlerde bir makam "Bu ne kardeşim?" diye kızdı bize, "Benim zaten okuyacak zamanım yok, nereden çıktı?" filan... İzah ettik, "Bu böyle, böyle, böyle..." falan dedik; öyle bir şey oluyor. Bunu da bir kez daha bizim değerlendirmemiz lazım; kime göndereceğiz, kimlere göndermemiz lazım. Hem efendim, işte, bilgiyi muhafaza etmek lazım hem de herkesin bilgisi olması lazım; yapılan konuşmalar, görüşmeler var, efendim, fikir vermesi bakımından, görüşlerimizi geliştirmek bakımından.

Evet, arkadaşlarım, başka...

Buyursunlar.

MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar...

Sayın Başkanım, tabii, Komisyonu siz sosyal medyanızda paylaşıyorsunuz ama Komisyon Başkanı olarak yaptığınız faaliyetler, gittiğiniz yerler... İrlanda geziniz olmuş mesela veya bahsettiğiniz yurt dışı geziler... Bizim bir Whatsapp grubumuz var. Yani burada bunlar belli bir oranda paylaşılırsa, mesela "Şuraya gidildi, şunlar oldu." veya bazı konularla ilgili kısa notlar atılabilirse biz de tabii bunları biraz daha yakından takip etmiş oluruz diye düşünüyorum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Başkasından duymayalım diyorsun. Evet, Millî Savunma Komisyon Whatsapp grubu...

REFİK ÖZEN (Bursa) - Bu raporlamaları aslında Komisyon üyesi arkadaşlara da verdik.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Yayın... Tamam, çok doğru, bravo, sağ ol; doğru, doğru.

Ya, bir de şimdi şöyle; bütün üyelere dağıttığımızda, mesela, ilginizi çekmeyebilir, bu sefer ortalarda geziyor bilgiler falan. Hani saklı gizli bir şey yok, yok da; bilmiyorum, onu değerlendirelim, konuşup görüşelim.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Bu Komisyon bir faaliyette bulundu, bir heyeti karşıladı falan. Biz mesela hani sonrasında bakıyoruz, sosyal medyada "Bu heyeti biz ağırladık, görüştük." falan... Hani böyle bir şey olduğunda da haberimiz olmuyor; bu bir.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bravo, doğru.

AYHAN SALMAN (Bursa) - İki, mesela, Uğur Bey'in söylediği... O, yurt dışı gezilerin turistik geziler olmadığını hissetmiş; biz de hissetmek istiyoruz.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bravo.

MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Farkınızı görmek istiyoruz.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Turistik geziler içermediğini biz de hissetmek istiyoruz.

MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Finlandiya'da gördük onu.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bak, Mustafa anlatsın.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Hissedenler vardır, tabii biz de mümkün olduğu kadar...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Buyurun.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Sayın Bakanım, kıymetli vekillerimiz; öncelikle saygıyla selamlıyorum. Şimdi, kısa zaman önce Finlandiya'ya gittik arkadaşlarımızla, Uğur Bey de vardı orada. Cumhurbaşkanıyla konuşuluyor; biz heyet olarak varız, karşıda Cumhurbaşkanı, Finlandiya ve yanında görevliler... Orada talimat verir gibi konuşuyor, "İnşallah, bir şey çıkmaz birazdan." dedim. Sayın Bakanımız o şekilde konuştuktan sonra dedim ki: "Bir daha dünyaya gelirsem paşa olarak geleceğim, Hulusi Paşam gibi."

REFİK ÖZEN (Bursa) - Paşadan paşaya fark var yalnız.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Gerçekten gurur duyduk. Orada daha sonra diğer Bakanlarla falan hatta anı defteri imzalarken aklıma önceki dönemler geldi. Hulusi Paşam imzalıyor, yanında da o bakan ya da biri vardı, ayakta duruyor bu şekilde. Onu görünce gurur duydum ve özellikle o fotoğrafı paylaştım geldiğimde. Yani bunlar önemli şeyler, yurt dışı gezileri özellikle.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ziyaretler hani, gezi demek biraz şey oluyor; ziyaretler, temaslar, yurt dışı temaslar.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Evet, "geziler" demeyelim, özür diliyorum. Zaten gezemiyoruz, hele hele sizinle hiç gezemeyiz, onu gördüm ben; tamamıyla iş odaklı, verimli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - İnşallah.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Bir de Sayın Bakanım, şimdi, şehit aileleriyle görüştüğümüzde belki çok büyük bir şey değil ama şehit babaları özellikle madalyayla alakalı çok talepte bulunuyorlar. Yani diyor ki: "Eşi alıp gidiyor, çocukları alıp gidiyor, bizim olmuyor, bizde bir anı olarak kalsın diye..."

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Bizim işte o çalıştığımız, yaptığımız 66 maddenin bir bölümünde onlar var. Yani bu şehit eşi ile şehit anne babası arasında sıkıntı oluyor; bu çok yaygın bir gerçek. Dolayısıyla bunu çözmemiz lazım, çözmemiz şart.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Bir de bu şehidimizin silahının babası olmayanlara, kardeşlerine, kardeşlerinden büyüklerine verilmesiyle alakalı -ruhsatın, silahın- onu dile getirdiler.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - O bizde var, konuşuluyor, tartışılıyor bunlar, evet. O da maalesef, yani işte hani aile saadeti diyoruz ya; orada bir bozukluk olduğu zaman bu çok ciddi şekilde olumsuz yansıyor. Şehidin çocuğu var, onun da anneannesi, babaannesi, dedesi var diyelim; adam göstermiyor, kadın göstermiyor.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Göstermiyorlar, çocukları da göstermiyorlar.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Kavga gürültü çıkıyor, bir şey oluyor yani içler acısı durum. Kadıncağız gidiyor başkasıyla evleniyor, bir şey oluyor filan, işte, orada bilmem, ilişki oluyor. Diğer taraftan da bazıları mesela, bazı gelinler -şehidin eşi- ailenin kızı gibi olmuş, iç içe onlar, imrenilecek bir durum ama bazen de çok ciddi uzaklaşma var, o da bütün aileyi yaralıyor. İşte, onunla alakalı bir düzenleme yani bir de para meseleleri var, maaş meseleleri filan var. Onlar bizim için geri kalan maddelerde mevcut. Onu inşallah, önümüzdeki dönem içinde hep beraber çalışacağız ve yasalaştıracağız.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Sayın Bakanım, bir de bu "Kardeş kimliği yok." diyorlar. Bunu valilik aracılığıyla çözebiliyor muyuz illerde, yoksa genel olarak mı yok? Şehit kardeşleri "Şehit kardeşi olduğuna dair kimliğimiz elimizde yok." diyorlar.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Ya, o da bir problem. Orada sadece kardeşlerin değil, niye böyle yakın olarak bazı haklar veriyorsunuz fakat kimlik vermiyorsunuz. Bir de böyle ki bak, bu, şimdi arkadaşlar, bu Askerlik Kanunu'nda olduğu gibi, döviz meselesinde olduğu gibi bir yerde çerçeveyi çizmezseniz, bir yerde sınırı çizmezseniz sonu yok, sonu yok.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Sonu gelmiyor.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sonu yok.

AYHAN SALMAN (Bursa) - Amcaoğlu kimliği filan.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Tabii, bu sefer ona gidiyor; doğru.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sonu yok ve burada şimdi, şu bizim bütün samimiyetimle söylüyorum: İşte, altmış seneden beri, elli beş seneden beri benim gördüğüm, duyduğum; işte gittiklerimle hep konuşuyoruz generaller, astsubaylar, subaylar; işte, Almanya, Fransa, İngiltere, işte, Türkmenistan, Hindistan vesaire. Yok öyle bir şey yok, öyle bir şey yok. Öldün, gitti; gömün, bitti. Burada gerçekten bizim devletimiz kadar, bizim Silahlı Kuvvetlerimiz kadar şehit ailesine, gazisine sahip çıkan başka bir ülke yok, kesin ama ihtiyaçların da sonu yok; devletin de imkânları sınırlı, "Ver." nereye kadar vereceksin; ver hadi, ver hadi, verelim. Dolayısıyla işte, buradaki "optimizasyon" dedikleri şey, işte bunun ortalaması hem devletin imkânları hem insanların ihtiyaçları, bir yerde buluşmak ve sınırlamak lazım. Eğer sınırlamazsak bu sefer bu şeylerde biz hocalık yaparken şimdi diyor ki: "Efendim, bu çocuk sınıfta kalmış, geçme notu 50, bu çocuğun notu 49,75, bu geçsin." Geçsin mi? "Geçsin." Peki, 49,50 ne olacak? Peki, 49,25 ne olacak? Sınırı çizmediğin zaman çok ciddi -efendime söyleyeyim- tartışmalar oluyor.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - EYT'de on günle kaçırdım diye arıyor, on günü düzeltsek on beşinci günü ne yapacağız?

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Gibi yani. Emeklilikte işte, bir gün önce, bir gün sonra falan filan gibi. İşte, bir yerde çizgiyi çizmek gerekiyor.

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Sağ ol.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) - Şimdi, serbest, rahat konuşma ortamı olunca aslında...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Arkadaşlar, o zaman şöyle yapalım: Basın mensuplarına teşekkür edelim.

Basının soracağı var mı, almadığı bir şey var mı, alacağı bir şey var mı?

BASIN MENSUBU BATU BOZKÜRK - Bir şey sorabiliriz aslında.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Tabii, sor.

BASIN MENSUBU BATU BOZKÜRK - Sayın Bakan 30 Kasımda Amerika'ya gidiyor, Savunma Bakanıyla görüşecek.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Kim?

BASIN MENSUBU BATU BOZKÜRK - Yaşar Güler.

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Evet.

BASIN MENSUBU BATU BOZKÜRK - Geçtiğimiz günlerde de Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın bir açıklaması olmuştu: "Trump yönetimi samimiyse bu F-35 konusunda 3 Ocağa kadar vakti var." demişti. Acaba Sayın Bakanın temaslarından bir şeyin çıkması...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Şimdi, bir, o Sayın Bakanın konusu; öbürü Fuat Oktay'ın konusu.

Sana hayırlı işler, kolay gelsin.

BASIN MENSUBU BATU BOZKÜRK - Ama Millî Savunma Komisyonu olduğu için...

BAŞKAN HULUSİ AKAR - Kolay gelsin, sağ ol.

Arkadaşlar, iyi günler, kolay gelsin.

Evet, arkadaşlar, toplantı bitti.

Kolay gelsin.

Kapanma Saati:11.53